

**DE
HJERNELOSES
KIRKEGÅRD**

Af samme forfatter

Tusmørkelyd	Djævlemærket
Sinyahtas Tegn	Blodmåne over Leningrad
Ørkenens Forbandelse	Spøgelset fra den sorte mose
Skyggespil	Revolutionens Børn
Todusin	Genfærdet fra Pestkirkegården
Drømmen om i morgen	Den ildrøde nat
I et land langt borte	Mørkets tid
En drøm om sult	Kong Louis den døde
Verden i mig selv	Ekko fra dybet
Frihed	Hvor er liget?
Jack the Ripper	Ekko fra et spøgelse
Krigsminde	I skyggen af en morder
Solsyner	Døden fra Milano
Trældrengen Runulf	De døde i den tågede by
Drengene fra Berlin	Børnemordet i Berlin
Krusning	Jaget i mørket
Linjedans	Genfærdet i præstegården
Drømmedage	Til aske skal du blive
Året – et dødeligt forløb	Hvem lytter i mørket?
Den jeg drømte om	Blodvinter
Ravnens Tid	
Ild og Våde	
Pjaltedreng	
Genfærdet på Munkholm Slot	
Tyven fra Rue Térésè	
Digtsamling om 11. september	

Michael Næsted Nielsen

**DE
HJERNELOSES
KIRKEGÅRD**

Facet

De hjerneløses kirkegård

af Michael Næsted Nielsen

Copyright © Forlaget Facet

1. udgave, 1. oplag 2010

LIX-tal: 20

Illustrationer og omslag: Christian Guldager

Korrektur: Dorte Eggensen

Sat med Arno Pro

Printed in Latvia by Livonia Print 2010

ISBN-13: 978-87-92366-32-0

Printed i Danmark 2010

Tekst, illustrationer og udformning er beskyttet i henhold til lov om ophavsret og må ikke eftergøres uden tilladelse fra forlaget Facet.

Korte citater til brug for anmeldelser er tilladt.

Facet

Vandværksvej 20B

4581 Rørvig

www.forlaget-facet.dk

INDHOLD

1. Hjernen tages ud 7
2. Hjerneboller 18
3. Kirkegården om natten 30
4. Du er en røv! 42
5. Galeanstalten 54
6. De døde kommer om natten 67
7. Indbrud 79
8. Vi graver liget op 99
9. Giv mig hjernen! 111
10. Var det et mord? 118
11. Historisk redegørelse 122

1. HJERNEN TAGES UD

Den døde lå på et bord i kapellet. Han havde været død i en uges tid. Det var begyndt at lugte. Det var stanken af kadaver. Råddenskab. Øjnene var halvt lukket, blevet hvide og mælkede. Munden stod halvt åben, og læberne var farveløse og tørre. Han var nøgen. Omkring de halvtreds. I mange år havde han været indlagt, men ingen havde kunnet gøre noget for ham. Sindssygen havde opslugt ham. Han havde været syg det meste af sit liv, og nu var det endt i det rå kapel på hospitalet. Inde ved siden af var den operationsstue, hvor han skulle køres ind. Hans hjerne skulle tages ud, inden han blev begravet. Måske

kunne den vise, hvorfor ingen medicin havde hjulpet. Det håbede lægerne i hvert fald. Resten af kroppen ville blive begravet ude på kirkegården. Men uden hjernen, der skulle gemmes til senere brug.

Det var sommer og varmt i vejret. Egentlig skulle operationen have været foretaget for en uge siden, men på grund af ferie havde ingen haft tid. Nu var lægen kommet i tanke om, at manden lå der, og han var på vej over for at gøre det sidste, der skulle gøres. Lugten var han vant til. Sådan lugtede det, når folk døde, og der var gået noget tid. Det lugtede af død og af den begyndende sødlige forrådnelse. Det var især maven, der lugtede. Det var tarmene og deres indhold, der blev oppustet og fyldte rummet med en fugtig og meget ram lugt. Lægen var så vant til det, at han ikke rigtig lagde mærke til lugten mere. Derfor lagde han heller ikke mærke til, at lugten i dette tilfælde ikke var nær så slem.

Men det kunne jo bare være et tilfælde.

Lægen gik ind i operationsrummet for at gøre klar. Han lagde de skarpe skalpeller parat, saven til at save kraniet op med og tængerne, der skulle bruges til at tage hjernen ud med. Han havde prøvet det før. Måske ville der komme lidt blod, men ikke så meget. De døde blødte ikke. Det eneste, han ikke brød sig så meget om, var når det var ældre patienter. Nogle gange var deres kranie så blødt i knoglerne, at saven gik igennem, så han kom til at save ind i hjernen. Men det var ikke så tit det skete. Det gav også en særlig lugt, når man savede i knoglen, fordi saven blev varm.

Mens lægen stod og gjorde klar, kom han til at tænke på alle de stakkels mennesker, der var låst inde her og hvorfor. Ja, hvorfor? Oftest fordi de var farlige både for sig selv og for andre. Der var patienter i alle afskygninger. Børn, unge, ældre og gamle. Mænd og kvinder, piger og drenge. Nogle havde været der altid, mens andre kom

og gik igen, når de fik det bedre. Mange af dem var nogle sære skæbner: det eneste, de havde til fælles, var den sindssyge, der af og til var ved at opsluge dem helt.

Så godt som alle måtte forberede sig på at skulle være der i lang tid. Måske altid. Nogle af dem var uhelbredelige. Der var nogle, som havde været her længere, end de selv kunne huske. Hvis da ikke at nogen kom og hentede dem for at tage sig af dem. Men det var yderst sjældent, det skete, og det var aldrig forældrene. De skammede sig over deres søn eller datter. Ofte var det en ældre eller yngre søskende, der kom for at hente en bror eller søster hjem fra dette rædselsfulde hospital. Dem, der blev tilbage, og som ingen ville have med at gøre, var gerne dem, der til sidst kom op på båren i kapellet. Døde eller halvdøde skulle de nu have taget hjernen ud, så forskerne kunne bruge dem i udforskningen af alvorlige sindssygdomme. Man håbede på, at alle disse mange

tusinde hjerner, man havde samlet, en dag ville give svaret på, hvorfor nogle mennesker blev sindssyge.

Patienterne boede på seks sengs stuer. Der var intet privatliv. Man kunne se alt og høre alt. Men nogle af patienterne havde aldrig prøvet andet, så manglen på privatliv var gået hen og blevet det normale.

Lægen sukkede og rettede sin opmærksomhed mod liget på båren.

Inde på operationsstuen rettede han lyset ind og undersøgte liget. Hans øjne blev med det samme fanget af tydelige stikmærker i den ene arm. Nogle af mærkerne var mørke i farven og betændte.

Heroin!

Uden tvivl heroin taget med en beskidt sprøjte og kanyle.

Måske var patienten i virkeligheden død af en overdosis. Det var ikke så sært, at nogle af pa-

tienterne var narkomaner, for det fulgte af og til med, når man havde en sindssygdom. Måske var det en måde at holde det ud på. Næsten alle patienterne røg også. Dagen gik med at ryge den ene cigaret efter den anden. Meget andet var der ikke at få tiden til at gå med. De var ofte ret unge, når de begyndte. Måske 8-10 år. De måtte selvfølgelig ikke ryge i den alder, men snød sig så bare til det, når lægen og sygeplejerskerne var ude af syne. Det var helt håbløst at prøve at forklare dem, hvorfor de ikke måtte, for det kom der intet ud af. De hørte slet ikke efter. Og var i øvrigt også helt ligeglade med formaningerne.

Lægen tog barbermaskinen og begyndte at klippe ligets hår af, så han kunne komme til at skære og save. Det grå hår var kort og fedtet. Det havde ikke været vasket længe. Maskinen gav en høj, hvinende lyd, mens den kørte. Ved et uheld fik lægen givet liget et nap i det ene øre, og nu studsede han. Det blødte. Det blødte en hel del.

Blodet dryppede ned på båren og videre ned på det hvide flisegulv. Det var usædvanligt. Liget havde jo ligget der en uge, så det burde ikke bløde så meget. Men det måtte den student, der gjorde rent efter hver operation, tage sig af.

Nu var lægen klar til at skære. Han tog skalpellen. Den var skarp som et barberblad. Mens han holdt fast på hovedet, skar han hele vejen rundt om panden, langs ørerne på hver side og om i nakken. Det gik nemt. Normalt når en patient døde, var der dødsstivhed, men det lod til, at den havde nået at fortage sig igen. Det blødte også. Mere end det plejede. Blodet sivede langsomt fra såret. Lægen studsede og trådte et skridt tilbage og så nærmere på liget ... nej, han var død. Og han havde været det i næsten en uge. Blødnin-gen her måtte være et tilfælde. Så tog han saven og begyndte langsomt at save. Det lod til, at liget var i en normal stand, for knoglen følte, som den skulle at save i. Tilpas blød. Han begyndte med

at save i panden og følte sig godt for, så han ikke kom til at save igennem helt ind til hjernen. Når han havde savet, måtte han bruge skalpellen til at skære hjernebinderne over, så han kunne løfte hjerneskallen af og komme ind til hjernen. Nu havde han savet over halvvejs rundt om hovedet.

Men i det samme slog liget øjnene op og manden udstødte et skingert skrig!

Lægen fik et helvedes chok. Manden var ikke død! Måske havde han bare ligget i koma, og smerten fra saven havde så vækket ham. Lægen tabte saven, der landede på flisegulvet med en skramlende lyd. Manden skreg. Han skreg og skreg. Øjnene vendte det hvide ud. Lægen havde aldrig før hørt nogen skringe på den måde. Han gik i panik. Sveden sprang frem på hans pande og haglede ned ad hans ansigt. Det gjorde ondt i maven, og et kort øjeblik vidste han ikke, hvad han skulle gøre. Måske var det hans instinkt og de skingre skrig, der gjorde det, og bagefter vidste han ikke hvorfor, men i næste nu greb han manden om ansigtet og holdt ham for næse og mund. Han klemte til. Og selv om manden kæmpede imod, holdt han fast. Det var ikke svært. Manden havde ikke mange kræfter. Men det føltes, som om der gik lang tid. Lægen turde ikke slippe. Selv om han fik blod på sig, både på hænderne og på kitlen, samtidig med at sveden hag-

lede af ham, klemte han til, alt hvad han kunne. Og langsomt ebbede livet nu ud af manden. Han kæmpede ikke imod mere. Straks efter blev øjnene tomme og stive og musklerne blev slappe.

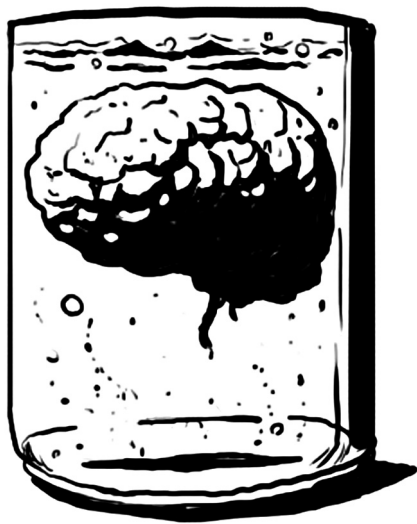
Nu var han død.

Da lægen var kommet sig over chokket og havde sundet sig, fortsatte han med at save. Hans hænder dirrede en smule. Straks efter kunne han forsigtigt løfte hjerneskalen af. Hjernen så frisk ud. Han løsnede den i nakken, fik hånden ind under og tog den helt ud. Det gav et sagte svup, da den slap. Hjernen var varm og glinsede en smule af fugt. Det blødte der, hvor blodårerne havde siddet. Måske var der stadig en smule liv i den. Hjernecellerne var måske endnu ikke helt døde. Så lagde han den ned i en plastikspand med formalin, så den kunne holde sig og ikke rådne. Tilbage lå liget, nu uden den øverste del af hovedet og uden hjerne. Det så ud, som om øjnene var sunket dybere ind i hovedet, nu hvor hjernen

ikke var der mere. I morgen ville kroppen blive begravet ude på kirkegården.

Kroppen var nu død, men mandens hvileløse ånd svævede usynlig i rummet. Det var som om en særlig stemning fyldte lokalet. Lægen lagde ikke mærke til det, for han var stadig så rystet, at han ikke kunne tænke klart. Men nu var der kommet noget nyt. Noget, som ikke havde været der før. En ånd, som man ikke kunne se, men måske nok mærke. Et væsen, som havde forladt en krop, hvor det ikke mere hørte hjemme.

2. HJERNEBOLLER

Tante Oda glædede sig meget. Der var efterårsferie, og hun skulle have sine to nevøer, Ask og Rune på ferie. Ask var 11 år, og Rune var 14. To dejlige drenge, som hun så frem til at have hos sig i den uge, ferien varede. Hun ville rigtig kræse for dem. De skulle have en masse god mad, gode oplevelser og en masse sjov. Når de kom, ville hun lave hjerneboller med sovs og kartofler. Slagteren havde skaffet tre kalvehjerner. Dem havde hun hentet, og hun var nu ved at lave mad.

Hjernerne blev hakket i en kødhakker, blandet med krydderier, mel og rasp, og formet til boller, lige som en slags frikadeller, og stegt på panden i

smør. Det var rigtig god gammeldags bondemad, ligesom hun selv havde fået det da hun var ung og boede hjemme på gården, og de havde slagtet. Oda var nemlig fra landet. Hun var sikker på, at drengene også ville kunne lide det. De var glade for god mad, og tante Oda var ferm til at lave god mad.

Hun tog sig ikke af drengenes udseende. Rune klædte sig og opførte sig som emo. Han havde farvet sit hår sort med hvide striber, og han hørte musik, der var punk med følelser. Desuden kunne han lige så godt kysse med en dreng som med en pige. Det var for tiden hans stil. Hans hår gik halvt ned over ansigtet. For nylig havde han også fået en piercing med en ring i næsen.

Ask var bare en helt almindelig 11-årig, der så beundrende op til sin storebror, og som drømte om at blive lige som han, selv om far og mor endnu ikke ville give ham lov. Alt, hvad Rune foretog sig var spændende, syntes Ask. Og interessant. Men det var ikke alt, som Rune ville dele med ham eller syntes, kom ham ved. Slet ikke da Ask en dag havde spurgt ham, hvor tit han onanerede. Rune havde affærdiget ham ved at bede ham passe sig selv og i øvrigt blande sig uden om. Det ragede bestemt ikke ham. Snothvalp! Han skulle ikke være så nysgerrig! Og så skulle han bare se

at forsvinde ud af Runes værelse og lukke døren ude fra!

Ask og Rune glædede sig. Oda boede i et hus, der var meget hyggeligt, og hun var god til at finde på ting, de kunne lave i ferien. Ask var specielt glad for, at Rune var med. Der var nemlig én ting, som han ikke var så glad for: Odas hus var nabo til kirkegården. Især om aftenen syntes han, det var for uhyggeligt. De to drenge sov i hver deres værelse, og Asks lå ud til den store, mørke kirkegård. Men så var det rart at vide, at Rune lå lige inde ved siden af. Fra tid til anden, når Ask blev for grebet af stemningen, listede han ind til Rune, når han var faldet i søvn, og sneg sig ned i hans seng. Så var han ikke så bange mere. Og så gjorde det ikke så meget, når Rune vågnede næste morgen og opdagede, at han lå der og kaldte ham for en kylling.

Rune var ikke så bange. Måske fordi han var ældre. Rune troede ikke på spøgelser. Han sagde

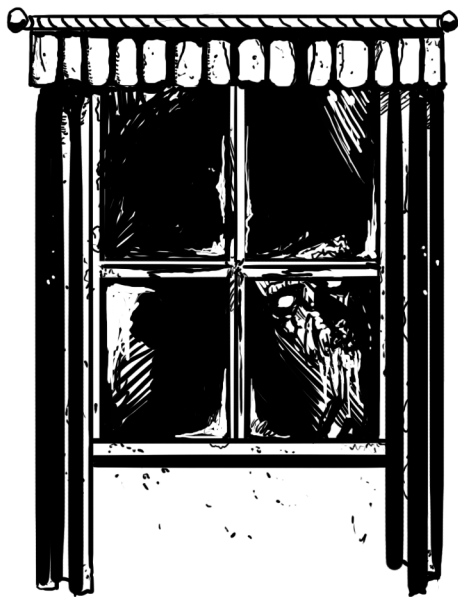
nemlig, at de ikke fandtes. Desuden var han ligeglad med kirkegården og var ikke bange for alle de døde, som lå der. Ask var ikke så sikker. Måske var han ikke ligefrem bange, men han tænkte på, at mindre end tyve meter fra, hvor han lå og sov, lå der døde mennesker begravet i deres kister. Kadavere! Lig, der havde ligget så længe, at de lugtede slemt og var ved at gå helt i opløsning.

Som for eksempel nu til aften. De havde spist, og nu var det blevet mørkt udenfor. Oda kræsede rigtigt for dem. Hjernebollerne smagte godt. Måske vidste Rune godt, hvad det var, men det var vist ikke rigtig gået op for Ask. Han syntes bare, at det smagte godt. Rune syntes, det var sejt med hjerneboller, men han tog så meget hensyn til Ask, at han ikke fortalte ham, hvad det var, for ikke at ødelægge hans appetit.

Rune holdt meget af sin lillebror. Også selv om han ind i mellem kunne være ret irriterende!

Ruderne så meget mørke ud. Det blæste, og

måske ville der komme regn. Skyerne fór forbi månen, der kastede et blegt og koldt lys ned over huset og kirkegården. Ask var glad for, at både Rune og Oda var her, for vindens susen lød uhyggelig, og der var også lyde i huset, som han ikke vidste, hvor kom fra. Næsten som om det gav sig en smule. Klagede sig over et eller andet.

Da de havde spist og vasket op, foreslog Oda, at de skulle spille kort. Hun havde godt nok et tv, men både hun og drengene ville hellere tilbringe aftenen sammen end at sidde og glo på dét. De spillede rommy. Ask var god til det, men Oda var bedre, så inden længe havde hun blanket drengene af. Så syntes både Ask og Rune, at de skulle prøve med halv tolv, men Oda ville hellere lære dem at spille Whist. Det var svært.

Ask sad ved bordet, så han kunne se vinduet, men der var ikke meget at se, for det var helt mørkt.

Ikke før Ask fik øje på et ansigt, der stirrede ind på ham ude fra mørket.

Han fik et chok og blev helt varm i ansigtet. Manden så mærkelig ud. Og det så ud, som om han manglede halvdelen af hovedet. Øjnene var blanke og skinnende, og huden så meget grå og furet ud.

- Der er en mand! udbrod han og pegede.

Både Oda og Rune vendte sig forbavset og kiggede, men nu var der ikke noget at se.

- En mand? sagde Rune, - på denne tid og i dét vejr?! Du ser vist syner!

Ask var sikker på, hvad han havde set. Eller var han? Måske var det bare månelysen, der spillede ham et puds? Manden havde set direkte på ham. Næsten som om han ville noget. Et eller andet. Jo, Ask var sikker. Han havde set noget. Men han vidste bare ikke helt, hvad det var. Ikke bort set fra, at manden så helt hvid, eller måske grålig ud i ansigtet. Næsten som om, han var en af de døde, der var vendte tilbage fra graven.

Ask kunne ikke overbevise hverken Oda eller Rune om, at han havde set noget, så han forsøgte i stedet at koncentrere sig om at spille kort.

Det blev sent. Det var sjovt at spille kort, og timerne gik indtil de alle tre var trætte, og det var tid til at gå i seng. Ask så på sin mobil. Klokken var langt over elleve. Det havde været en meget

lang dag. Han var ikke vant til at være så længe oppe, men Oda syntes ikke, det gjorde noget, for de havde trods alt ferie, og så måtte man gerne.

Da de havde sagt godnat, gik drengene op til deres værelser, som lå oppe på loftet. Trappen knagede og var mørk og kold. Der var træk udefra og oppe fra loftet. Der var ikke gjort meget ved loftet i huset. Mørkt. Henne for enden lå deres to værelser. Loftet var kun oplyst af en enlig nøgen pære, der hang fra en af tagbjælkerne, og der var alt muligt gammelt skrammel, møbler og en masse andet, som Oda havde samlet i tiden løb. Måske var hun lidt af en samler og måske klunser. Hun nænnede ikke at smide noget ud, og nu stod mange af tingene halvt i skygge og så uhyggelige ud. Man kunne høre vinden, der susede udenfor, og Ask syntes, han fik gåsehud af det. Han havde stor lyst til at spørge Rune om han ikke måtte sove inde hos ham, men gjorde det ikke, for han vidste godt, at det ville han al-

drig få lov til.

- Godnat, sagde han spagt og gik ind på sit værelse.

Rune var også træt. Han trængte dog til at høre musik, før han gik i seng, og satte sig derfor på sengen og fandt sin iPod frem. Det ville ikke forstyrre nogen med ørepropperne. Det havde været en god dag, syntes han, men i virkeligheden var han så træt, at han egentlig hellere ville i seng. Han ville være frisk til i morgen. Men først skulle han tisse. Da han lyttede efter, var huset helt stille, og derfor listede han igen ned af trappen, for ikke at vække de andre. De sov nok allerede.

Men Ask sov ikke. Ikke endnu. Han havde lagt sig og trukket dynen godt op om ørerne. Sengen følte en anelse klam. Sengetøjet duftede indelukket og gammelt. Nu lå han og kiggede ud i mørket. Når han så godt efter, var vinduet ud til kirkegården lysere end mørket i værelset. Han

syntes, det susede meget der ude. Månen var nu helt dækket af skyer. Måske ville det blive regn?

Han lå og lyttede til vejret udenfor. Der var lyde, som trængte igennem. Det var, som om han kunne skelne en stemme. Det lød, som om det var Rune. Men sov han ikke? En rå stemme, der bestemt ikke lød som en dreng på 14. Men Ask var i tvivl. Hvad var det så? Var det ikke Rune alligevel? Ask stod forsigtigt op. Måske var det Rune, der kaldte på ham, og måske var han også bange? Da han åbnede værelsesdøren ud til loftet, gik et gysende og iskoldt pust igennem det hele. Og nu syntes Ask, at stemmen var der igen. Den kaldte på ham og kom vist udefra. Ask var rigtig bange nu og løb hurtigt ind til Rune. Han var ligeglad med om Rune blev sur. Ask turde slet ikke være alene.

Men Rune var der ikke.

Der var kun stemmen, som han stadig kunne høre gennem vinden. Var det Rune? Hvorfor var

han gået? Ask fik helt ondt i maven af skræk.

Stemmen kom ude fra mørket.

Ude fra kirkegården.

3. KIRKEGÅRDEN OM NATTEN

Nu havde Ask kun én tanke i hovedet: han ville finde Rune, for han turde slet slet ikke være alene. I det samme lød det som om døren neden under gik. Ask syntes, det var mere og mere sært, hvad Rune lavede ude på denne tid. Og hvad mere var: han turde ikke være her selv og tog derfor chancen og fulgte efter ham. Også selv om det var nat, mørkt og koldt. Rune måtte vel dukke op igen. Og så fortalte han måske, hvad meningen var. Det satsede Ask i hvert fald på. Først løb han ind på sit værelse og tog tøjet på. Så listede han

ned af trappen og åbnede døren.

- Rune? kaldte han, - hvor er du?

Der kom ikke noget svar. Ikke andet end vindens susen og det helt igennem efterårsagtige vejr. Tøvende gik han længere ud og kaldte igen, men Rune svarede ikke. Hvis dette her bare var et nummer for at gøre ham bange, kunne Rune vente sig, den røv!

- Rune! Er du her?

Ask havde vænnet sig til mørket og kunne nu se de mørke træer og buskene, der stod ind til kirkegården. Skyerne hang tungt over byen, og der var en duft af regn. Af og til kom der et par stænk, men ikke nok til at man kunne blive våd. Bladene var for længst blevet gule, og vinden hvirvlede dem gennem den rå luft.

Ask skulle lige til at gå ind igen, da han igen syntes, han kunne høre stemmen, der kaldte. Det lød som en stemme. Men han kunne ikke skelne ordene. Den lød både truende og bedende og

kaldte ham til sig. Nu var Ask heller ikke i tvivl om, hvor den kom fra. Det kom tydeligvis inde fra kirkegården. Under andre omstændigheder ville han være blevet endnu mere bange, men nu var han faktisk ved at blive vred. Han brød sig ikke om Runes jokes og syntes slet ikke, det var sjovt. Han kunne bare vente sig til Oda fik det at vide. Hvorfor rendte idioten rundt inde på kirkegården midt om natten?! På den anden side var han også nysgerrig og ville gerne se, hvad det var han lavede. Ask syntes, at alt, hvad hans storebror lavede, var spændende og interessant. Han var i hvert fald god til at finde på, og kedelig var han bestemt ikke.

Ask vaklede mellem at løbe ind igen og gemme sig under dynen og at gå efter lyden for at se, hvad der var på færde. Han havde mest lyst til det første, men det endte med, at hans nysgerrighed vandt. Han gik tøvende efter lyden. Forsigtigt og langsomt fulgte han stien gennem træerne og bu-

skene til han stod foran kirkegården. Nu omgav mørket ham til alle sider. Natten var dog lys nok til, at han kunne se lidt af, hvor han var. Kirkegården med alle gravene lå tavs i mørket. Nogle af de hvide gravsten kunne han tydeligt skelne, men han kunne ikke se, hvad der stod på dem.

I samme øjeblik han forsigtigt gik ind på stien mellem gravstederne, var det som om en særlig tavshed lagde sig over det hele. Her var dødsens stille. En speciel luft fyldte hans næse. Måske var det sådan, der lugtede på en kirkegård. Han havde da været på en kirkegård før, men det var, som om at der her lugtede af noget særligt. Ask vidste ikke, hvad det var, men han håbede meget på, at det ikke var de døde, han kunne lugte. De lå til alle sider. Der var mange. Han gik tøven- de længere ind, mens han gjorde sig umage for at opfange den stemme og de få lyde, der havde været før. Gad vide, om her var nogen spøgelser? Ask gættede på, at her nok var mange, og han bad til, at de ikke ville komme frem eller vise sig for ham. I modsætning til Rune troede han på, at de fandtes, og mens han gik, kunne han mærke, hvordan hjertet hamrede og sad helt oppe i hal- sen. Hans øjne stod helt åbne, og på trods af at det var en kølig nat, sprang sveden frem i hans

ansigt. Ask var bange. Han ville have kaldt på Rune igen, men på en måde var det, som om at hans kald ville forstyrre de døde og den stilhed, der lå her. Nu standsede han op og så sig til alle sider. Men der var ikke meget at se. Kun gravstenene, stien med gruset og den mørke skov, der lå længere fremme.

Vinden her inde på kirkegården var ret svag. Den syntes at komme alle steder fra.

Ask stod igen stille og lyttede rundt omkring. Hans ører stod på stilke, og han anstrengte sig for at opfatte selv den mindste lyd. Af og til kunne han høre noget. Det lød som langsomme og slæbende skridt. En mumlen, næsten som en, måske var det Rune, der gik og talte med sig selv. Det var kun få brudstykker han kunne høre, og han kunne ikke skelne, hvad der blev sagt.

Det lød ikke, som om der var flere, som talte, men kun en. Og af det han hørte, kunne han ikke afgøre, om det var Rune eller en anden, men

hvem skulle det ellers være?

Nu syntes lyden at komme ovre fra skoven. Ask kunne skelne en mørk skygge af et hus, der lå ovre i den retning. Et hus? Hvem i alverden ville bo her? Der var intet lys at se, men hvem var også oppe på denne tid?! Lå der overhovedet huse på en kirkegård?

Ask gik nærmere. Og så gik det gysende op for ham, at det ikke var et hus, men kapellet. Det var her, kisterne med de døde stod indtil begravelsen.

Men hvad var dét?

Ask syntes, han kunne se en skygge i mørket, som bevægede sig.

Det måtte være Rune.

Han så sig tilbage. Odas hus kunne ikke ses helt her inde. Ask havde stadig mest lyst til at løbe tilbage, men igen sejrede hans nysgerrighed.

- Rune? kaldte han.

Men der blev ikke svaret.

Det så ud, som om skyggen gik frem og tilbage. Næsten som om han gik og ledte efter noget. Hvad kunne det dog være? Det så mystisk ud.

Ask gik nærmere skoven, og nu kunne han igen høre vinden, der susede i træerne. Den blæste koldt, og han fik gåsehud. Rune skulle i hvert fald komme med en god forklaring på dette her!

I det samme var det, som om der begyndte at gå huller i skyerne. De var ikke så tunge mere, og af og til veg de så meget til side, at månen kunne kaste sit blege lys ned på kirkegården og de mange gravsten. Ask kunne se mere. Han gik forsigtigt nærmere, mens han blev mere og mere nysgerrig. Det her var noget af det på samme tid uhyggeligste og særeste, han nogensinde havde oplevet. Det var, som om skikkelsen af og til bøjede sig ned. Han ledte tydeligvis efter noget. Gik frem og tilbage, rettede sig op, stod stille og gik så igen. Ask kunne ikke se, om det var Rune. Han gik nærmere. Nu var han tæt på, og Rune

kunne ikke undgå at høre ham:

- Rune! Hvad laver du?

Og nu skete der noget. Månen brød igen igennem. Ask var så tæt på, at han kunne have rørt ved ham.

Men det ville have været en fejl!

Det var ikke Rune.

Foran ham stod en mand. En mand, der manglede det øverste af hovedet. Hans hud var grålig-hvid, og øjnene strålede med et feberagtigt skær. De lå meget dybt i øjenhulerne. Munden var spærret helt op, og der kom en dyb lyd helt nede fra hans strube. Det var dét, Ask havde hørt. En stemme, der lød, som om den kom fra graven. Der stod et svagt skær omkring manden. Han lyste ganske lidt. Ask kunne se, at der løb slimet savl fra hans mund, og det dryppede ned på hans hænder, der var helt sorte af at rode i jorden.

Manden så på ham med sine blinde, døde øjne. Han pegede på Ask og begyndte med stive, vaklende skridt at gå hen imod ham. Hænderne var rakt ud, næsten som for at gribe drengen i et kvælertag.

I det samme slog en kvalmende lugt igennem. En sødlig, ram lugt, der fyldte Asks næse og mund, så det vendte sig i ham. Lugten var meget stærk. Ask havde aldrig lugtet sådan noget

før. Men han var ikke i tvivl om, hvad det var. Lugten af død. Af kadaver. Et lig, der var halvt opløst og råddent. Et lig, der var ved at blive ædt af orme. Lugten var så stærk, at hans øjne løb i vand. Kvalmen fyldte hans mund, og han kunne mærke, at han fik bræksmag. Mandens stemme gjorde det ikke bedre. Den var hæs, gurglende og lød mest som om, det var en døende, der rallede efter luft.

- HVOR ER MIN HJERNE?

Ordene kom ud af den opspilede mund og lød som en anklage fra en, der var blevet mishandlet, myrdet og begravet i en grav nær skoven, hvor han ikke kunne finde fred.

Det var en død!

Et lig, der var stået op af graven.

En zombie.

Et spøgelse!

Ask udstødte et skrig og løb, alt hvad han kunne. Men han havde kun løbet få skridt, før en

stærk hånd greb fat i ham. Han kunne ikke slippe væk. Ask gik i vild panik. Han slog, alt hvad han kunne og sparkede som en gal for at komme fri.

Men lige meget hjalp det.

Han var fanget!

4. DU ER EN RØV!

Ask var helt vild. Han var så bange, som han aldrig før havde været. Selv hans skrig lød anderledes, næsten dyrisk, mens han kæmpede for at slippe væk.

- Tag det dog roligt, din spasser! Det er mig!

Det var Rune. Han havde godt fat i kraven på Ask og holdt fast for at få ham ned på jorden. Da han havde været på toilettet og var kommet op på værelset igen, gik det op for ham, at Ask havde listet sig ud og var fulgt efter. Han skulle ikke rende rundt om natten og slet ikke inde på kirkegården.

Ask hev efter vejret. Hans hjerte hamrede løbsk, og han kunne ikke få luft. Han gispede.

- Ru ... Rune...?

- Ja, hvem ellers din idiot.

Ask pegede bagud og forsøgte stammende at fortælle, hvad han havde oplevet:

- Spø ... spøgelse ... der var et ... spø ...

Rune kunne ikke se noget. Det var nok bare hans lillebrors fantasi, der igen var løbet af med ham. I stedet for at lytte efter hvad Ask fortalte, eller forsøgte at fortælle, skubbede han ham foran sig tilbage til huset.

- Så, ind med dig, din spade. Du bliver bare forkølet, og så smitter du mig og ødelægger hele ferien. Af sted!

Rune gad ikke høre på Ask, der kastede et langt blik over skulderen. Men nu var spøgelseset væk. Der var intet at se eller høre bortset fra vinden, der blæste i træerne. Kirkegården lå helt øde i månelyst.

Ask ville have troet, at han slet ikke kunne sove den nat, men da Rune havde smidt ham i seng og slukket lyset, gik der kun et ganske kort øjeblik, før han faldt i søvn og sov som en sten uden at drømme noget som helst. Det havde været en alt for udmattende dag.

Da Ask vågnede næste morgen, var det en klar og lys dag. Han havde sovet godt. I hvert fald havde han fået sovet igennem og følte sig helt frisk. Nattens oplevelser var nu kommet på afstand, og nu hvor det var lyst, var han ikke bange mere.

Måske var det mest hans fantasi og mørket, der havde gjort det? Alligevel var han sikker på, hvad han havde set, og når de havde spist ville han gå ind på kirkegården igen for at se, om der skulle være nogen spor efter spøgelset.

Ask hoppede ud af sengen og tog tøj på. Så gik han ud på loftet og stod et øjeblik ud for Runes værelse og lyttede. Men det lød, som om han også var oppe.

- Er du oppe? spurgte han gennem døren.

- Ja, kom bare ind.

Rune stod og var ved at sætte sit hår. Det var ret vigtigt, at hans frisure sad rigtigt. Han havde taget en sort t-shirt på og knaldrøde jeans med meget smalle ben og grønne gummisko. Ask kunne se, han havde onaneret på lagenet, men sagde ikke noget. Han var misundelig, for de gange, hvor han selv havde forsøgt, var det ikke lykkedes. Han kunne ikke rigtig endnu. Han var stadig for ung.

- Du er en røv, du er! sagde Ask.

Rune tog sig ikke af ham.

- Jeg har i hvert fald én.

Ask var sur over at Rune slet ikke troede på, hvad han havde oplevet den nat.

- Hvorfor vil du ikke gå med ned og kigge?

Rune så op.

- Hvem si'r, jeg ikke vil det?

Ask lyste op i ansigtet.

- Vil du? udbrød han.

- Ja, da!

I virkeligheden var Rune mindst lige så eventyrlysten som sin lillebror, og han syntes også, det var spændende. I hvert fald mere end derhjemme, hvor der sjældent skete noget. Han ville gerne gå på opdagelse sammen med Ask.

Oda syntes, det var en god idé, hvis drengene gik ud for at se på byen. Hun skulle nemlig have damer til formiddagskaffe, og det var næppe noget for Rune og Ask at være med til. Det var nok for kedeligt. Hun ville også gerne have, at de skulle lære byen at kende, så da de havde spist morgenmad, sendte hun dem af sted.

Ask og Rune gik den samme vej, som Ask havde gået om natten.

Det var svært at kende tingene igen. Mørket

havde forandret alt, og det så helt anderledes ud i dagslys. Ask måtte lede og gå rundt, før han var sikker.

- Det var her, sagde han og standsede op.

Rune så spørgende på ham.

- Du stod her, da du fik øje på spøgelseset?!

Ask nikkede.

- Ja, derovre.

Han pegede over mod den lille skov, hvor han første gang havde set noget.

- Jeg hørte det også, sagde han med store øjne,
- det kaldte på mig, for at jeg skulle komme ...

- Hm! sagde Rune.

Han var parat til at tro Ask, for han havde helt sikkert set ét eller andet. Han vidste bare ikke, hvad det var, og om det overhovedet var noget unaturligt. Men han vidste, at Ask var blevet utroligt bange, så noget måtte der være om det.

Drengene gik der over og stod og så sig omkring. Det var en del af kirkegården. Men den

så ikke ud som de andre gravsteder. Det så ud, som om det var en særlig del, som var adskilt fra resten. Gravene var ens. Gravstenene var ens. De så gamle ud. På mange af dem var det meget svært at se, hvad der stod. Ask og Rune gik rundt og kiggede, og Rune lagde så mærke til, at der kun var ganske få, som var yngre end 1982 eller der omkring.

- Mystisk! mumlede han, - det er næsten 30 år siden ... er der noget særligt ved de mennesker, der ligger begravet her ... ud over at de er døde for længe siden?!

Ask vidste det ikke. Men han vidste, hvor bange han havde været, og hvor godt det trods alt havde været, at Rune var dukket op den nat. Ellers havde spøgelse måske gjort kål på ham helt og aldeles.

- Hvor præcis var det, at du så det? spurgte Rune så. En tid havde han stået og set sig søgende om, men det lod ikke til, at han havde fået nogen

lyse idéer. Ask måtte tænke sig meget godt om og prøve at se det hele for sig igen, selv om det var svært. Men så pegede han over på en grav, der lå henne for enden af stien:

- Derovre!

Rune gik derhen og bøjede sig ned over gravstenen. Den var dog så medtaget af vind og vejr, at det var meget svært at læse, hvad der stod. Han børstede skidt, blade og snavs af og kunne så læse navnet og en dato.

- Det bliver vi bare ikke så meget klogere af, sagde han og trak vejret dybt, - for hvis det er ham her, som spøger, så ved vi stadig ikke hvorfor ...

Han tog en lap papir og en blyant, som han havde i lommen og skrev ned, hvad der stod.

- Der er da en ting, vi ved, sagde Ask og så opgivende ud.

- Hvad er det?

- Han manglede halvdelen af hovedet!

- Hm! sagde Rune for anden gang. Han rettede sig op og stod og tænkte sig om. Det beroligede Ask en del, for han vidste, at hans storebror havde et ret godt hoved. Han var klog og forstod at bruge sin knold meget mere end så mange andre. Men lige nu var det ikke meget, de havde at gå efter. Meget lidt, faktisk. De havde næsten ingen spor. Ikke andet end et navn på en gammel gravsten og et årstal.

- Vi må spørge os for, sagde Rune.

Ingen af dem var kendt her i byen, så de måtte finde nogen, som vidste noget. Ikke bare om kirkegården, men også om, hvem der var blevet begravet i tidens løb og om byen i det hele taget.

Drengene gik videre, men de havde ikke gået langt, før Ask fik en stærk fornemmelse af, at de ikke var alene. Han så sig kort over skulderen, men der var ingen at se. Det løb ham koldt ned ad ryggen. Han bed mærke i, at Rune også så sig tilbage. Måske havde han den samme fornem-

melse? Der ville dog næppe ske noget, så længe det var lyst.

Da Ask og Rune igen kom tilbage til den almindelige kirkegård, fik de begge øje på det kapel, som Ask også havde set om natten. I mangel af bedre gik de der over, måske mest fordi de håbede at møde nogen, som kunne kaste lys over mysteriet.

Lige nu var her ingen at se.

Ingen levende, i hvert fald.

Kapellet lå ud til stien. Det var ikke særlig stort, bygget i røde mursten og med en takket gavl, hvor der øverst hang et stort og hvidt kors. Der var en dobbeltdør, og hen langs siden var der små, korsformede åbne vinduer. Det var her, at kisterne med de døde stod og ventede, til de skulle begravnes. Ask kunne ikke lide det. Han brød sig ikke om døde mennesker.

Rune stillede sig på tæer og kiggede ind af vinduet. Det var svært at se noget, for der var meget

mørkt derinde. Men så kunne han skelne noget:

- Sejt! udbrød han, - der står en kiste!

5. GALEANSTALTEN

Ask skulle ikke nyde noget. Han gyste og gik et stykke væk fra kapellet. Da Rune tilbød at løfte ham op, så han også kunne se, blev han forskrækket og rystede på hovedet. Han var ikke nær så modig som Rune.

- Skal vi ikke gå? spurgte han, - her er jo ikke mere at komme efter.

Rune løsrev sig modstræbende. Det var blevet mere og mere spændende, syntes han.

- Vent. Se der!

Ask fulgte hans blik. Der gik en mand med en rive og en stor trillebør. Det måtte være graven. Det var det eneste levende menneske, de

havde set på kirkegården.

- Kom, sagde Rune, - vi spørger ham.

Graveren var en ældre, godmodig mand, der godt kunne lide at snakke. Og det var ikke hver dag, han fik en chance til at snakke med så unge mennesker om sit arbejde og om kirkegårdens historie. Han vidste god besked, for han havde været graver i over 40 år.

Rune kunne ikke lide at gå for direkte til sagen, så han begyndte med at stille nogle begavede spørgsmål om byen og om, hvem der lå begravet her.

Ask, derimod, ville gerne ud herfra, så han gik lige til sagen. Han pegede over mod den lille skov med de gamle, ens gravsten og spurgte, om graveren vidste noget om dem.

- Ja, sagde graveren, - det er den del af kirkegården, som hører til sindssygehospitalet.

Både Rune og Ask spærrede øjnene op:

- Sindssygehospitalet?!

- Ja, smilede graveren, - vores lokale galeanstalt. Alle de patienter, der dør, mens de er ind-

lagt, og som ingen kommer efter, bliver begravet dér. Men det er snart længe siden. Der er ikke blevet begravet nogen i over ... tyve år ... det var mere dengang, hvor folk var meget flove over at have en i familien, der var indlagt. Det er man vist ikke så meget mere. Nu tager familien sig mere af dem. Også når de dør.

Ask og Rune spidsede ører. De stillede spørgsmål, når de kunne komme til det, for graveren havde mægtig travlt med at fortælle. Det var næsten ikke til at få ét ord indført. Han snakkede og snakkede i ét væk.

- Og så tog de deres hjerner ud, fortalte han, - sikkert for at se, om man kunne finde ud af, hvorfor de var blevet sindssyge. Forskning, tror jeg. De skar hjernerne i stykker og lagde dem under et mikroskop og alt sådan noget.

Der gik nok en time med at snakke. Men så mente graveren, at nu skulle han se at komme videre, og gjorde mine til at fortsætte med sit ar-

bejde. Drengene, der syntes godt om manden, sagde mange tak og overlod ham til det. Nu var de også blevet en hel del klogere.

Da de lidt efter gik i den retning, som graveren havde udpeget for dem, var der dog et bestemt spørgsmål, som de ikke havde fået svar på: hvor befandt hjernerne sig nu? Det ville de se at finde ud af, og derfor gik de på opdagelse over til hospitalet. Der var kun et kort stykke at gå. Oda havde godt en gang fortalt, at der var et hospital, men hun havde ikke sagt noget om, at det var et sindssygehospital. Nu var drengene blevet meget interesserede i at se det.

- Er det, at have været sindssyg, nok til, at man behøver at gå rundt og være et spøgelse? spurgte Ask og skuttede sig.

Rune rystede på hovedet.

- Næ, det burde det vel ikke være. Ellers skulle de jo alle sammen være spøgelser. Og vi har kun mødt ét. Men måske er det måden, han er død

på, der gør det. Der må være en særlig grund. Vi må se, om vi kan finde ud af hvilken!

Det tog kun et kvarter at gå over til hospitalet og det var først, da de så et skilt ved indgangen, at de vidste, at de var der.

Det så kedeligt ud. Slet ikke hvad de havde ventet. Det var kun en samling bygninger, der lå ud til et stort grønt område. Det hele var bygget i gule mursten med hvide vinduer. Ask og Rune var vildt spændte på at se de sindssyge, men de kunne ikke få øje på nogen. I hvert fald ikke nogen, der så ud, som de havde ventet. Der gik små grupper af patienter, eller folk, der nok var det, men de havde hverken horn i panden eller så særlig mærkelige eller vanskabte ud. Der var heller ingen, der gik rundt og så ud, som om de troede at de var Napoleon eller måske Jesus. De fleste så i virkeligheden ud, som om de bare gik og nød denne efterårsdag, der var rar i vejret og havde lidt tilbage af sommerens varme.

Det var en skuffelse. En stor skuffelse. Især Ask havde ventet sig noget spændende og dramatisk, men oplevelsen fusede helt ud, da de så det. Folk så helt almindelige ud. Det så ikke engang ud til, at de var låst inde, for folk gik frit ind og ud af dørene.

- Øv! sagde han, men var også lettet.

Rune trak ham med sig, for der gik en gartner eller havemand eller sådan noget. Måske vidste han et eller andet? Og måske var de lige så heldige med ham, som de havde været med graveren på kirkegården.

- Lad mig føre ordet, sagde Rune.

Der var især ét bestemt spørgsmål, som Rune gerne ville have svar på.

Havemanden var ved at rive græs sammen efter at have slået en af græsplænerne. Rune havde ikke lyst til at rode sig ud i lange forklaringer og stak derfor manden en plade om, at han skulle skrive en stil i efterårsferien og derfor gerne ville

stille ham nogle spørgsmål om hospitalet.

Det havde havemanden ikke noget imod. Han trængte alligevel til en pause og ville gerne besvare drengens spørgsmål. Drengene så ganske opvakte ud, og han var glad for deres interesse.

- Hvor er hjernerne så nu? spurgte Rune, efter at han havde fået stille nogle almindelige spørgsmål. Det ville han meget gerne vide. En plan var så småt ved at forme sig i ham. Men det ville han ikke sige nogen om til Ask. Ikke endnu, for Ask ville sikkert dø af skræk.

Havemanden vendte sig og pegede over på en stor, gul bygning, der lå et stykke væk.

- Derovre! sagde han, - nede i kælderen. De er der næsten alle sammen. Forskerne er vist ikke begyndt at se på dem endnu, selv om der er gået mange år.

- Hvornår begyndte de egentlig at tage hjernerne ud? spurgte Rune.

Havemanden vidste det godt. Det var en del af

stedets historie, som han udmærket kendte.

- I perioden omkring 1947 til 1982. De sidste blev taget ud i 1982.

Ask måbede.

- Hvordan opbevarer de dem så?

Havemanden smilede:

- I plastikspande med formalin. Ganske almindelige plastikspande med låg på.

- Hvad er formalin? spurgte Rune.

- Det er en væske, der gør, at hjernerne kan holde sig i lang tid uden at der sker noget med dem. Det lugter af gift, men det er for, at der ikke skal gå bakterier i dem. Ellers rådner de og går helt i opløsning. En hjerne er jo ret blød. Den består faktisk mest af fedt.

Da Ask og Rune lidt efter luntede tilbage til Odas hus, gik de en omvej for at komme udenom kirkegården. Rune var egentlig ligeglad, så det var mere for hans lillebrors skyld. Han var nervøs af sig.

Især Rune var nu blevet meget klogere. Han var godt tilfreds med det hele. Alligevel skulle han lige sove på tingene, inden han fandt ud af, hvad de så skulle gøre. Han var ikke i tvivl om, at der nok var et spøgelse. Alene for spændingens skyld var han parat til at tro det. Og så kunne han også se chancen for alle tiders eventyr her

i ferien. Det trak alt sammen. Ask, derimod, var ikke i så godt humør. De havde fået noget at vide, ja, men de havde ikke løst gåden, syntes han. Han havde ingen idé om, hvad de nu skulle gøre, men han stolede på, at Rune nok skulle finde på noget. Når han så på Runes ansigt, kunne han se, at der foregik noget, så måske var han ved at få en god idé.

- Vi si'r ikke noget til Oda om det, vel? sagde han.

Rune rystede på hovedet.

- Nej, det er nok ikke nogen god idé. Hun bliver bare urolig og måske forskrækket. Ikke endnu, i hvert fald.

- Hvad skal vi så gøre?

- Foreløbig venter vi til i morgen. Vi har tid nok.

- Jeg håber ikke, at spøgelseset kommer tilbage i nat, sagde Ask og så ikke spor glad ud. Han havde allerede fået mere end nok spænding.

Rune så på ham:

- Hvis det gør, eller hvis du hører noget, så fortæl mig det. Jeg vil også gerne se det.

Så kom han i tanke om noget andet.

- Kan du ikke tegne det? Du er da god til at tegne. Det vil give mig en idé om, hvad vi er oppe imod.

Ask nikkede.

- Jeg vil godt prøve.

Han tav og spurgte så:

- Hvordan kan det være, at spøgelse først giver sig til kende nu og overfor mig? Det har da haft over tyve år til det. Jeg forstår det ikke. Der må have været en masse andre mennesker, det kunne kaste sig over ...?

Rune smilede stort.

- Det er nok ikke alle mennesker, som er lige modtagelige overfor at se spøgelser. Måske er du det specielle menneske, som det har udset sig til at redde sig?! Og til at skaffe ham hans hjerne tilbage!

Ask så måbende på ham.

- Hvorfor lige mig?!

Rune lagde armen om hans skulder:

- Du er en meget følsom dreng! Måske netop derfor. Du tror på det, modsat så mange andre.

Ask gyste. Han frygtede den kommende nat. Det var, som om han allerede nu kunne mærke, at der ville ske noget ...

6. DE DØDE KOMMER OM NATTEN

Resten af dagen gik Ask og så sig ofte tilbage. Han havde den dér fornemmelse af, at han skulle passe godt på. Men så længe det var lyst, skete der vel ikke noget. Dog gik han hele tiden rundt og følte sig overvåget. Det følte, som om nogen hele tiden var i hælene på ham og holdt øje med, hvor han gik, hvad han sagde, og hvad han lavede. Nogen eller noget. Hver gang han så op eller tilbage, var der dog ingen at se. Der var kun Rune. Og det lod ikke til, at han kunne mærke noget. Ask holdt sig tæt til ham.

Den nat, da Ask havde lagt sig under dynen og var lige ved at falde i søvn, var der ikke sket mere. Det var sent nu, og mørket omsluttede alt. Men bedst som han åndede lettet op og lagde sig til at sove, var det som om en svag rystelse gik gennem hele huset. Han kunne mærke det i sengen. Svagt. Det var også en lyd, som han lagde mærke til. Det var ikke spøgelse, der kaldte på ham, men noget andet.

Ask lyttede efter. Nu kom det igen. Det var en dump, tung lyd, næppe hørlig, men den gav en dirren i sengen. Hvad kunne det være? Han drejede hovedet. Næ, det kom ikke inde fra Runes værelse, men lød mere, som om det kom nedefra. Måske var det Oda, der lavede et eller andet. Han skævede til uret, der stod på natbordet. Lidt i tolv. Det kunne ikke være Oda. Hun sov nu lige som alle andre. Nu igen. Langsomt, nærmere, som om en eller anden var på vej gennem gangen dernede hen imod trappen. I det samme kunne

Ask høre en svag, næsten gurglende stemme, der kom dybt nede fra. Den gav ham mavepine og fik koldsveden til at springe frem i hans ansigt. Det var en stemme, han havde hørt før. Den nat ude på kirkegården. En stemme fra en død, der var stået op af graven og som nu forfulgte ham. Den dumbe lyd, han havde hørt, var trin fra et halvråddent kadaver, som hjemsøgte ham: den døde var på vej op til hans værelse. Ask var ikke i tvivl. Nu kunne han også lugte stanken fra graven, hvor liget havde ligget i mange år.

Ask ville springe op og løbe ind til Rune, men da han forsøgte at gøre det, var det, som om hans krop ikke ville lystre. Han kunne ikke bevæge sig. Selv om han kæmpede, var det som om den gurglende stemme og stanken tyngede ham ned i sengen. I stedet hev han dynen helt op og gemte sig. Trinene var nået helt hen til trappen. Den knagede og gav sig. Hvert trin rystede hele huset og hans seng. Lugten, der blev stærkere og stær-

kere, fik det til at vende sig i ham. Kvalmende. Sødlig, som af de orme, der var i færd med at æde den døde. Ask hev efter vejret og var ved at gå helt i panik. Angsten greb ham i et kvælertag for hvert skridt, der nærmede sig. Han gispede efter luft og kunne mærke den salte sved, der løb ned i øjnene. Det ene trin efter det andet. Langsomt. Rungende og blandet med den gustne stemme fra kadaveret, næsten som om det forbandede ham, som en død, der krævede hævn. Måske ville den dødes spøgelse tage hans hjerne til erstatning for den, han selv havde mistet? Ask var så meget i panik, at han rystede over hele kroppen. Han forsøgte at skribe af angst, men kunne ikke få én lyd frem. Det føltes, som om han var helt lammet og kun kunne ligge og vente på, at den døde nåede op til hans værelse for at slå ham ihjel. Det gik langsomt, trin efter trin. Ask kunne mærke, hvordan stanken af den døde blev stærkere, efterhånden som kadaveret kom længere og

længere op. Lugten af liget føltes lige så kvælende som mørket. Hans øjne stod vidt åbne. Igen forsøgte han at skrigе og kalde på Rune, men han kunne ikke få vejret, og det blev derfor kun til et svagt gisp, der halvt druknede i lyden af de dumbe trin, der stadig var på vej op af trappen. Kunne de da ikke høre det, Rune og Oda, eller var det kun ham, fordi det var ham, som spøgelset hjemsøgte? Ask lyttede rædselsslagen til de uheldsvangre trin, der nærmede sig. Han forsøgte igen at springe op og løbe, men hvor skulle han løbe hen? Han ville ikke kunne undslippe spøgelset, uanset hvor han gemte sig. Det ville finde ham, slå ham ihjel og tage hans hjerne. Det var det kun Rune, der kunne redde ham, hvis da ikke spøgelset så ville slå dem begge ihjel! I hvert fald ville det nok blive ved med at hjemsøge ham, indtil han gav det, hvad det ville have. Ask var helt lammet. Spøgelsets gurglende og dødningsgeagtige stemme var anklagende, hævn-gerrig og

meget meget truende. Den lød, som om den kom fra en anden verden, hinsides graven. Og en gang hvert femte sekund et trin til op af trappen. Tunge, meget tunge trin, der fik trappen til at knage og give sig, og som kunne mærkes. Det lød meget højt i mørket, som fyldte værelset. Ask kunne tydeligt fornemme det: dette var de dødes nat!

Ask havde ingen fornemmelse af, hvor lang tid der gik, men det føltes, som om det var meget længe. Stanken af liget var kvælende. Da spøgelseset kom op til loftet, var det pludselig, som om et overjordisk, blegt skær af lys fyldte loftet og trængte ind under døren til værelset. Det var nok lyset fra de dødes rige. Ask lukkede øjnene og turde ikke se på det. Men straks efter åbnede han dem igen, for det var trods alt værre ikke at se. I næste nu stod spøgelseset udenfor døren. Ask kunne mærke, hvor stort det var. Sveden haglede af ham, og han havde vist aldrig nogensinde været så bange før. Han kunne mærke, at hans blæ-

re gav efter, og fornemmelsen af det varme tis, der løb hen ad hans ben. Drengen var så bange, at han tisede i sengen.

Det gav et voldsomt sæt i ham, da kadaveret slog på døren, så den var lige ved at give sig. Den ville kun kunne holde til ganske få slag, før spøgelseset stod inde i værelset. Ask bed tænderne så hårdt sammen, at det smertede ud i hele kroppen. Han forsøgte igen at skringe, men kunne stadig ikke. Ask rystede så meget over hele kroppen, at sengen også gav sig. Så gav døren efter og blev smækket op med et brag. Ask kneb øjnene helt i, og nu lykkedes det ham endelig at skringe. Han skreg og skreg, dyrisk og helt desperat. Kadaveret kom alligevel nærmere og nærmere. Det var lige så rædselsfuldt, som Ask havde forestillet sig.

Han turde ikke andet end at se. Det var et lig, der havde ligget i graven i over tyve år, og som var halvt rådnet op. Ligklædet var helt sort af råd-denskab og ligsaft, og især på armene og benene var kødet rådnet så meget væk, at man kunne se noget af knoglerne. Det forrådnede kød hang på liget, men var flere steder ved at falde helt af i flager, så det dryssede ned på gulvet. Ansigtet var fortrukket i en dødens maske. Næsen var helt borte, og læberne kunne ikke dække tænderne, så munden så hele tiden ud, som om den stod åben. Der kom en dyb, snerrede lyd, og det lød, som om tænderne skurrede mod hinanden. Øjnene var faldet dybt ind i hovedet og var mæl-kede og hvide. Det øverste af kraniet var borte. Ingen hjerne. Kadaveret havde heller ingen ører. De var rådnet bort.

Spøgelset vidste, hvor Ask var. Det styrede lige hen mod hans seng. Et skridt ad gangen. Stive, men faste skridt, der gav genlyd i huset og fik

gulvet til at ryste. Intet kunne standse det eller forhindre, at Ask blev dets offer. Stanken var så stærk, at den rev i næsen, og i næste nu mærkede Ask, at han skulle kaste op. Han kunne ikke forhindre det. Opkastet røg ud over dynen, men lugten fra det druknede helt i stanken fra det rådne kadaver. Ask skreg og skreg, men lige meget hjalp det. Hverken Rune eller Oda kom og hjalp ham. Måske turde de ikke, eller også havde spøgelseset allerede gjort det af med dem?

I næste nu var det, som om Ask fik sin krop til at lystre igen. Han sprang op, spændt som en fjeder, og søgte hen til vinduet. Det ville kun give ham få sekunders forspring, men han ville gøre hvad som helst for at redde livet. Han forsøgte desperat, om han kunne få vinduet op for at springe ned i haven, men det bandt. Der var også et godt stykke at springe, så måske ville han både brække arme og ben ved det. Ask kæmpede med vinduet, men det sad fast. Det var nok længe si-

den, det havde været åbnet. Og nu var det også for sent. Kadaveret stod lige bag ham og greb ham i armen. Ask skreg som en sindssyg. Han kunne mærke den fedtede fornemmelse af kadaverets rådnende hånd, der holdt fast i hans arm. Det var slimet, kvalmende råddent, men stærkt og ikke til at slippe ud af. Ask forsøgte at kæmpe sig fri, men det lykkedes ikke. Og nu, hvor kadaveret havde fat i ham, kunne han også se, hvorfor øjnene var helt hvide: det var ikke øjne, men små, hvide orme, der gnavede i det, der engang havde været øjne. De spiste øjnene først, for det var dem, som var nemmest at gnave i. Da kadaveret klemte Ask op mod vinduet, dryssede nogle af ormene ud af øjenhulerne og faldt ned på gulvet. Ask bad for sit liv, men det hjalp ikke, for i næste øjeblik greb spøgelseset ham i halsen med den anden hånd. Det ville kvæle ham. Og så med begge hænder. Det klemte til, mere og mere, og Ask kunne mærke, hvordan blodet dunkede i

hele hans krop og i tindingerne. Hans hjerte hamrede hurtigere og hurtigere. Spøgelset klemte så meget til, at drengen ikke kunne få luft. Han mærkede, hvordan livet langsomt begyndte at ebbe ud af ham. Døden var meget meget tæt på.

7. INDBRUD

Ask fik en lussing. En til og endnu en. Han holdt afværgende hænderne op og glippede med øjnene.

- Ask! Vågn op! Du har mareridt. Det er bare en drøm!

Ask hev efter vejret. Han rystede over hele kroppen. Sveden drev af ham. Han havde kastet sig rundt i sengen. Måske også skreget så højt, at Rune var vågnet ved det. Nu var lyset i værelset tændt, og spøgelse var borte. Lugten var også væk. Der var kun Rune, som ruskede ham vågen. Ask var ikke lige til at få helt vågen, for mareridtet havde været så stærkt, at han stadig var halvt

inde i det. Rune lagde armene om ham og holdt ham ind til sig.

- Det var bare et mareridt, sagde han beroligende.

Ask gispede. Et mareridt? Det var ikke virkeligt! Han var igen blevet reddet af sin storebror.

Rune trak ham op af sengen, tog ham op til sig og bar ham ind på sit eget værelse. Ask var våd, kunne han godt mærke. Han havde tisset i sengen, og hans underbukser var drivvåde. Det var der ikke noget at gøre ved. Rune fandt et par af sine egne boxershorts frem.

- Tag dem her på, sagde han.

Ask gjorde, som Rune sagde, men var ikke meget for at slippe sit tag i ham. Rune lagde igen armene om ham og fik ham ned på sengen, hvor han længe sad og vuggede Ask blidt, mens han strøg ham over håret. Endelig faldt han langsomt mere og mere til ro. Hans hoved hvilede på Runes skulder, mens rystelserne i hans krop tog af.

Ask kunne mærke Runes duft og den bare hud, og det føltes så trygt som nogensinde før. Han ville aldrig mere kalde sin bror for en røv eller sige noget andet grimt til ham. Aldrig mere. Han elskede sin bror så højt, som han aldrig før havde prøvet. Rune var både god og tryg. Ask kunne også mærke, at han nu igen kunne få luft, og trak vejret helt befriet. Et lettelsens suk gik igennem ham.

Resten af den nat sov Ask inde hos Rune. Han sov tæt ind til broderen og nød det, for det var en sjælden ære. Han drømte ikke mere og sov helt og tungt igennem.

Rune lå og tænkte sig om. Han var klar over, hvad han måtte gøre. Han vidste ikke, hvad det var, som forfulgte hans lillebror. Men han havde en idé om det. Der var kun én ting at gøre. Han havde en plan, og i morgen ville han sætte den i værk.

Rune gik så ubemærket han kunne langs muren ved det store psykiatriske hospital. Det var meget tidlig morgen. Han var stået tidligt op og havde ladet Ask sove videre. Inden han gik, havde han puttet dynen tæt om drengen og sagt, at han bare skulle sove, så længe han kunne. Ask havde halvt i søvne mumlet, at det skulle han nok. Oda var ikke stået op endnu, men når Rune kom hjem igen, ville han fortælle, at Asks sengetøj var vådt,

så det kunne blive skiftet.

Nu sneg han sig langs muren og holdt godt øje med, at andre ikke så ham.

Han havde tænkt sig at stjæle hjernen! Den hjerne, som spøgelseset hjemsøgte Ask for at få tilbage. Efter hvad han vidste, stod den i en spand inde i hospitalets kælder. Nu ville han tage den og give den tilbage til sin ejermand. Så kunne Ask og han selv måske få ro igen!

Klokken var kvart i seks.

Endnu var der ganske stille på hospitalet, men det kunne næppe vare længe, før folk begyndte at vågne op. Patienterne skulle have morgenmad. Rune stod udenfor og vidste ikke rigtig, hvad han skulle gøre. Men noget måtte han finde på. Både for sin egen skyld, men især for Ask.

Døren til kælderen så mørk og skummel ud, men den var i det mindste ikke låst. Det havde han ellers ventet. Rune smuttede hurtigt indenfor.

Der var en lang gang, som gik ind under hospitalet. På hver side af gangen var der nye døre. Rune talte fire. Der var intet, som fortalte, hvad der var der inde. Men i et af rummene måtte hjernerne være. Det havde havemanden, som de talte med, jo sagt.

Rune kunne mærke, at han begyndte at svede. Han var bange for at blive opdaget. Her var han på gale veje, og hvis nogen så ham, ville der sikkert blive en ballade uden lige.

En tid stod han stille og forsøgte at tænke sig om. Da han tog i dørene var de låst. Selvfølgelig var de låst. Rune så sig omkring. Gangen gik længere ind under hospitalet og han kunne ikke finde på andet end at gå den vej og se, hvor den førte hen. Han måtte finde ud af, hvor nøglerne til de døre var henne. Her måtte være en betjentstue eller sådan noget, hvor de havde nøglerne.

Rune gik forsigtigt fremad. Ind i mellem stod han stille for at lytte. Men der var kun de lyde,

som skulle være her. Det som gjorde størst indtryk på ham, var lugten. Her lugtede rigtig hospitalsagtigt. En sær lugt, som der også var hos lægen der hjemme. Måske var det sprit, der lugtede af? Han vidste det ikke.

Rune var meget bange for at blive opdaget.

Han tog sin mobil og slukkede for den. Han skulle ikke have noget af, at den pludselig begyndte at ringe, så lyden afslørede ham.

Lidt efter nåede Rune hen til enden af gangen. Der var en trappe op. Han gyste. Der var ingen anden vej. Så han gik langsomt og tøvende op, trin for trin, parat til at stikke af, hvis han blev opdaget.

Rune kom op i den bagerste del af hospitalet. Det lod til at være den del, hvor der ikke var nogen patienter, men hvor læger, sygeplejersker og andre havde deres kontorer. Han havde nu tænkt sig om og ledte efter noget bestemt: et kontor, hvor der var et nøgleskab. Der var ikke andet at

gøre end at kigge ind og blive ved til han fandt, hvad han søgte: nøglerne til kælderen.

Det var yderst risikabelt.

Rune vidste, han når som helst kunne blive opdaget. Måske ville de tro, han selv var en af patienterne og spærre ham inde her?

Rune kunne mærke sveden, der løb ned af hans ansigt. Han glippede med øjnene, for det stak og sved.

Det første kontor var tomt. Rune stak hovedet ind og så sig hurtigt omkring. Det var ikke her.

Han gik videre.

De to næste kontorer var også tomme, men i det ene stod en kaffemaskine og var tændt, så det var måske kun et spørgsmål om sekunder, før der kom nogen. Han skyndte sig videre. Og så var han heldig. Han kom til et kontor, hvor der var et skrivebord, en sort telefon, nogle stole, en tændt lampe, kartoteksskabe og det han søgte: et nøgleskab, som hang på væggen. Rune smuttede

ind. Lyset var tændt. På skrivebordet stod en kop kaffe, og da han følte på den, var den varm. Der lå også nogle journalmapper, som en eller anden var ved at læse i. Måske var det en læge, der havde sit kontor her? Rune var lige glad med hvem det var. I stedet åbnede han hurtigt nøgleskabet og kiggede.

Her lod til at være nøgler til det meste af hospitalet.

Men Rune søgte efter noget bestemt: fire nøgler, gammeldags nøgler, som passede til dørene nede i kælderen.

Der var mange at vælge i mellem. Men heldigvis hang de fleste af dem på et søm, hvor der var et skilt, som sagde, hvor de hørte til.

Køkken ... affaldsrum ... linnedrum 1-4 ... toilet ... redskabsrum ... loft ... garage ... værksted ... kælder!

Rune skyndte sig at tage de nøgler, hvor der stod kælder. Han følte sig meget lettet.

I det samme ringede telefonen med en høj og larmende kimen.

Rune fik et chok!

Det var den gammeldags telefon, der stod på skrivebordet. Den ringede. Igen og igen. I næste øjeblik kunne han høre skridt, der nærmede sig.

Rune var helt tør i munden. Der kom nogen. En eller anden, der skulle svare. Der var ingen steder at gemme sig. Rune så sig desperat omkring. Ude på gangen kom skridtene hurtigt nærmere. Han gjorde det eneste, han kunne gøre: gemte sig under skrivebordet. Det var et bord, der var lukket på tre sider, så man kunne ikke se ind under det med mindre man sad i skrivebordsstolen. Telefonen ringede og ringede. Rune gispede og følte sig meget udsat for at blive opdaget. Han krøb sammen under bordet og holdt vejret. Sveden følte sig meget salt og han slikkede sig forsigtigt på overlæben. I næste nu kunne han skimte et par ben, der kom ind og der var en, som tog te-

lefonen. Det var en mand. En mand i hvid kittel. Sikkert en læge. Rune hørte ikke hvad han sagde og håbede bare, at han hurtigt ville gå igen. Han havde helt ondt i kroppen af at krybe sammen, også fordi han spændte så meget.

Det lod ikke til at lægen havde særlig travlt. Han gik lidt rundt i kontoret, men det lod til, at han var færdig med at tale i telefon. Hvis han satte sig ved bordet, var Rune solgt. Han kunne ikke undgå at blive opdaget.

Men så var der en som kaldte på lægen ude fra gangen. Rune gispede sagte, da lægen gik sin vej. Han hev efter vejret og kunne mærke, hvordan hans hænder rystede. Han havde de fire nøgler knuget i hånden.

Rune søgte hurtigt, og uden at være alt for forsigtig, tilbage til trappen ned til kælderen, hvor de fire nøgler sikkert passede til dørene. Han løb. Han ville gerne ud her fra så hurtigt, det lod sig gøre. Hjem til Ask. Men han ville have hjernen med. Det var den han var kommet efter. Ellers havde det hele været forgæves.

Rune prøvede den af nøglerne i den første dør. Den passede. Men det var bare en ind til et rum med en eltavle med nogle kontakter og sikringer.

Han skyndte sig videre til den næste dør. Og her havde han heldet med sig.

Rune låste op og smuttede indenfor.

En stank mødte ham. Det lugtede giftigt. Han snappede efter vejret. Der var mørkt. Ingen vinduer. Han følte sig for og fandt kontakten. Lyset tændte. Neonlys, der var gråt og blegt. En lang række af reoler med hvide spande. Døren smækkede i bag ham og han var helt alene. Der var mange spande. I hundredvis. Tusindvis. Det var umuligt at finde ud af, hvor han skulle ende og begynde. De havde alle et nummer. Men kun et nummer. Ingen navne og ingen datoer. Rune gik rundt, mens han svedte og igen følte sig udsat for at blive opdaget. Men så fik han øje på et kartoteksskab, der stod ovre i hjørnet. Det var ikke engang låst. Han fandt hurtigt sedlen frem, hvor han havde skrevet navnet og datoen på gravstenen og begyndte at se efter.

Rune bladrede gennem de mange mapper med

navne og datoer og fandt til sidst det rigtige. Navn og dødsdato passede. Det så ud til at stemme. Uden på mappen stod et nummer. Det sagde ham ikke noget, men det måtte være det rigtige. Han lærte det hurtigt udenad og gav sig så til at søge blandt alle spandene. De stod på hylderne, men der lod ikke til at være system i det. Reolerne var så høje, at han måtte ofte tage en stol til at stå på. Hvis der ikke var noget system i dette her, ville han aldrig finde den rigtige spand. Der var alt for mange. Numrene på de mange spanden flød ud for hans øjne og han følte sig meget desperat. Men så gik det op for ham, at hver reol passede til hvert sit år. De stod ordnet efter årstal. De hjerner, der var taget ud i 1947 stod på én reol, 1948 på en anden reol og så videre helt op til 1982. Da først han havde indset dét, gik det nemmere. Han fandt efter et par forgæves forsøg den rigtige reol og spanden med det rigtige nummer. Nummeret passede med det, han havde læst

på mappen med navnet og datoen. Det var bare en spand. Den var ikke særlig tung, men der var noget, som skvulpede i den. Det måtte være hjer-
nen, som lå i en opløsning af formalin og vand.

Rune kravlede ned af stolen og satte spanden på gulvet. Han så efter. Det måtte være den rigtige. Låget sad godt fast, for det havde ikke været åbnet i mange år. Men så fik han det af. Den lå der. Hjernene. En fæl stank af gift og gammel hjerne mødte ham. Han snappede endnu en gang efter vejret. Stanken var kvalmende. Hjernene var grå, og blodårerne var næsten helt sorte. En død hjerne. Taget ud for mange år siden, og den havde stået her lige siden.

Rune satte hurtigt låget på igen og så på sin mobil. Klokkeren var nu lidt i syv. Hvis han var heldig, kunne han snige sig ud igen uden at nogen opdagede ham. Det var om at komme hjem inden Oda opdagede, at han var væk. Måske ville hun blive urolig. Så ville han vække Ask, så de kunne få morgenmad. Og så ville han fortælle Ask, hvad han havde udtænkt. Bare han nu ikke blev alt for bange og forskrækket!

Det så ud til, at patienterne så småt var ved at

stå op. Der stod nogle få udenfor, som fik sig en morgensmøg. De tog ingen notits af Rune, der hastigt gik sin vej med spanden. Ingen lod til at have set ham eller lagt mærke til ham. Der var nok heller ingen, som ville savne den spand. Det skulle da kun være, hvis der var nogen, som ledte efter den. Og så vidt han kunne se, havde der ikke været nogen inde i kælderen i lang tid. Der var nok ikke nogen fare på færde, tænkte han.

Da Rune nåede hjem, var Oda stået op og i fuld gang med at lave morgenmad.

- Nå, hej Rune, smilede hun, - har du gået en morgentur?

Rune nikkede og satte spanden fra sig, så hun ikke kunne se den.

- Ja, jeg skulle lige have lidt frisk luft.

- Der er morgenmad om ti minutter. Kan du ikke vække Ask, for han sover vel endnu?!

- Jo, nikkede Rune, - men ... øh ...

- Hvad?

- Han er altså kommet til at tisse i sengen ... han har sovet inde hos mig i nat.

Det tog Oda sig ikke af.

- Så tag sengetøjet af og kom ned med det, så jeg kan vaske det.

- Det si'r jeg til ham.

Rune tog spanden og gik hurtigt op til værelset. Ask lå stadig og sov. Han så meget fredelig ud, men Rune vækkede ham forsigtigt ved at skubbe til ham.

- Så! Op, din sovetryne. Der er morgenmad.

Ask gabte højt. Han havde sovet godt. Nattens mareridt var nu næsten helt borte. Det første han gjorde var at lægge armene om Rune og sige godmorgen. Det havde været pragtfuldt at sove hos ham, og det var længe siden, han havde sovet så godt. Nu var han frisk og parat til at tage fat på en ny dag i ferien.

Rune bad ham gå ind og tage det våde sengetøj

af og komme ned med det.

- Hvad skal vi lave i dag? spurgte Ask og så glad ud.

Rune ville egentlig ikke have sagt det før senere, men nu, hvor det var lyst, kunne der vel ikke ske så meget ved det. De skulle først i gang, når det igen var blevet nat, så de havde rigelig tid til at lægge planer:

- Vi giver spøgelseset hans hjerne tilbage! Så holder han nok op med at spøge.

Ask blev lidt forskrækket.

- Hvordan dét? spurgte han og så bleg ud, - tror du virkelig?!

- Ja, det er jo det, han vil have, sagde Rune, - i nat, så går vi ud på kirkegården og graver liget op og giver ham den! Jeg er helt sikker på, det nok skal virke. Når han har den, behøver han ikke at spøge mere. Så får han fred i graven, og så er vi også sluppet af med ham!

Ask så helt måbende ud:

- Jamen, hvor er hjernen?? Den skal vi da først have fat i ...?

Rune pegede på spanden, som han havde sat fra sig.

- Dér!

Asks øjne var meget store og runde. Han så fra Rune til spanden og tilbage igen.

- Har du stjålet den ovre fra hospitalet?? Jamen, det må du da ikke!!

Rune trak på skuldrene:

- Næ, men der er så meget man ikke må, men som man bare gør alligevel. Hvis det kan forhindre, at du skal være forfulgt af et stinkende kadaverspøgelse resten af dit liv, så er der vist ikke anden udvej.

Ask følte sig helt mundlam. Han vidste ikke, hvad han skulle sige.

Men han vidste godt, at Rune havde ret.

8. VI GRAVER LIGET OP

Det var aften. Drengene sad oppe på Runes værelse. Dagen var gået med at være sammen med Oda. Hun havde foreslået, at de skulle gå i svømmehallen, og hun ville også med, så der havde de hygget sig i nogle timer. Siden havde de spist til aften, og nu var det tid til at gå i seng.

Oda var gået tidligt i seng, men ikke Rune og Ask. De sad oppe og ventede på, at det skulle blive nat.

Rune havde været ude i skuret og fundet en spade og en gammel lygte, så de havde noget at se ved. De havde selvsagt ikke fortalt noget til Oda, for hun ville nok have fået et føl på tværs,

hvis hun vidste, hvad de havde tænkt sig at gøre.

Ask var ikke glad for det. Men på den anden side kunne han godt huske, hvor rædselsfuld sidste nat havde været, så han ville gøre hvad som helst for undgå mere spøgeri. Desuden stolede han ubetinget på sin storebror, som altid kunne finde på råd. Det var nok bedst at gøre, som han sagde.

Da klokken var lidt over tolv, mente Rune, at det var på tide at gå i gang.

Kirkegården lå hen i mørke. Drengene undgik at tænde lygten, for det kunne være, der var nogen, som så det. Men vejret var med dem. Det trak op, og der blæste en stiv vind fra vest. Nattehimlen var mørk, og skyerne fór henover månen. Det føltes, som om det ville komme regn, men det tog Rune sig ikke af. De måtte gennemføre dette, uanset hvad.

Det var nemt at kende graven igen. De havde

jo set den før. I nogle få øjeblikke var Rune selv i tvivl, om han overhovedet turde, men nu havde han sat sig for at gøre det, så der var ingen vej tilbage. Og han ville heller ikke tabe ansigt overfor Ask. Hans lillebror stolede på, at han nok skulle ordne det.

- Hold lygten, sagde han, - så graver jeg.

Ask holdt bævende lygten og lyste, så Rune kunne se, hvad han lavede. Gravstenen var tung, men ved fælles hjælp fik de den bakset væk.

Rune begyndte at grave.

Det var hårdt, og han svedte som en besat. I morgen ville han være helt ødelagt, men det tænkte han ikke på nu. De skulle næsten tre meter ned, og det ville tage nogle timer, men så nåede de også målet. Spøgelset ville nok ikke mere hjem søge Ask, og det var nok for Rune.

Ask var ikke spor glad for det. Han kunne fornemme alle de døde, der lå rundt omkring dem, og nu var de ved at grave en af dem op! Hjernen lå i spanden, som stod ved siden af. Ask lyste på den, men foretrak ikke at tænke på, hvad der var i.

Vejret trak op. Der var næppe andre ude i aften, så der var nok ingen risiko for, at nogen skulle se dem. Sikke en ballade, der ellers ville blive. Det var dybt ulovligt at grave et lig op. Rune vidste ikke rigtig, hvad der ventede dem, men han tænkte, at det nok ville lugte slemt. Han havde aldrig set et dødt menneske før. På den anden side var der jo gået over tyve år, så der var måske

ikke så meget tilbage.

Det ville vise sig.

Nu tog han det ene spadestik efter det andet og smed jorden op på hver side af graven. Ask stod og lyste. Han frøs. Det var kold nat, og han havde ikke taget nok tøj på. I det samme begyndte de første dråber at falde, og han skuttede sig. Regnen var iskold. Snart efter stod den ned, og på ingen tid var både han og Rune gennemblødte. Vinden piskede regnen ind fra siden, og det var en rigtig efterårsnat. Der var mørkt til alle sider. Alle var gået i seng.

Rune lagde ikke så meget mærke til vejret. Han hev efter luft, for det var meget hårdt at grave. Han var ikke vant til det. Heldigvis lod det til, at jorden blev løsere, jo længere han kom ned. Det så mest ud til at være en slags grus. Han tænkte, at det måske gjorde, at liget holdt sig bedre og ikke rådnete så meget, som det ellers ville gøre. Måske var kisten ikke gået helt i opløsning end-

nu. Ellers ville det nok blive svært at give liget sin hjerne tilbage. Hvis de da kunne få den op, for den var nok sat i med lange skruer.

Ask så sig til alle sider. Men der var ikke noget at se. Kun de andre hvide gravsten og det store mørke, som omgav dem til alle sider.

- Lys nu, for fanden! hvæsedede Rune.

Ask rettede igen lygten mod graven, hvor det nu så ud til, at de var kommet halvvejs ned.

Og sådan gik tiden, mens Rune gravede dybere og dybere ned i graven.

Allerede efter en time i dét vejr frøs Ask så meget, at det gjorde helt ondt. Men han stod jo også bare og holdt lygten. Rune puklede løs med spaden og havde derfor nemmere ved at holde varmen.

En ting stod helt fast: denne aften, eller nat, for det var sent nu, ville de aldrig glemme. De var kun de to ude på en regnvåd, blæsende og mørk kirkegård, hvor de i dybeste hemmelighed var

ved at grave et lig op.

Af og til måtte Rune have en pause og hvile sig, for det gjorde ondt i både ryg, arme og ben, og det var ikke spor rart. Ikke spor! Rune var ikke vant til hårdt arbejde, og dette her var virkelig hårdt. Hans grønne gummisko ville aldrig blive så meget til sko igen, at han kunne være bekendt at have dem på nogen steder.

- Når vi er færdige, skal jeg i hvert fald have et godt langt og varmt bad! mumlede han og tog fat igen. Det begyndte også af andre årsager at haste: lyset fra lygten blev svagere og svagere. Snart ville den brænde helt ud. Det var nok nogle gamle batterier, der sad i den.

Rune gravede det bedste, han havde lært. De skulle i hvert fald være færdige inden det blev lyst. Selv om regnen styrtede ned, lod han sig ikke mærke med noget. Han var gennemkold, selv om han svedte meget. Der var nok ingen tvivl om, at både han og Ask ville blive godt for-

kølede af dette her.

Ask så på sin mobil. Klokken var over to om natten. Det var længe siden, han havde været så sent oppe. Nu var Rune også nået et godt stykke ned. Han tog det ene spadestik efter det andet.

Ask var lige ved at falde i staver, da spaden endelig ramte noget, så det gav et hult bump.

Rune og Ask gispede.

Det var kisten.

Rune gravede videre ned, og fik jorden væk, så kisten kom til syne. Ask sad på hug oppe på kanten og lyste ned, så han havde lys at se ved.

Det var en gammel kiste. Den havde ligget her i mange år. En gang havde den været hvid, men nu var malingen næsten gået helt af. Kisten var gråsort, frønnet og godt mør.

Rune skrabede så meget jord væk, at låget var helt frit, og han kunne lige komme til at stå ved siden af kisten. Han hev efter vejret. Det var nu!

Låget sad stadig godt fast. Ask fulgte ham med

stive øjne, mens han forsøgte at få låget op. Måske var det indbildning, men han syntes, han allerede kunne mærke stanken fra den døde, som lå der.

Det lykkedes først at få låget til at give sig, da Rune fik lirket spaden ind mellem låget og selve kisten. Han brækkede til, alt hvad han kunne, og heldigvis var kisten så gammel og mør, at skruerne i låget gav sig. Snart efter havde han været hele vejen rundt, og nu kunne låget tages af.

Rune satte spaden fra sig og tørrede sveden af ansigtet. Han havde godt en fornemmelse af, hvilket syn, der ville møde dem, men han var ikke til sinds at give op. Ikke nu. Ikke efter alt det mas.

- Er du klar? spurgte han gennem regnen og blæsten, der peb hen over kirkegården.

Ask nikkede.

- Ja, sagde han spagt.

Rune tog fat i låget med begge hænder og løf-

tede det af.

Liget lå der.

Ask gyste og gispede højt, for det så nøjagtig ud som det kadaver, som i går nat havde hjem-søgt ham oppe på værelset. Det var næsten gået helt i opløsning, rådnet. Det øverste af hovedet manglede. Der, hvor øjnene havde siddet, var der kun to sorte huller, og læberne var krænget tilbage, så tænderne var blottet. Det var et dødt og stift smil, der næsten virkede snerrende. Huden var grå, næsten helt indtørret, og på hænderne var der kun knoglerne tilbage. Alt kød var rådnet bort.

Men synet af den døde var intet imod stanken.

Lugten ramte Rune som et slag og var så slem, at han måtte vende sig bort for ikke at kaste op.

Han havde aldrig lugtet sådan noget før. En sødlig, kvælende og kvalmende stank af råddent kød og af lig. Han kunne mærke, at han skulle kaste op nu, og bøjede sig forover. Slimen i hans hals steg op i hans mund, og det føltes, som om han ikke kunne få luft. I næste nu kastede han

op, den ene gang efter den anden. Stanken af lig var så kvalm, at han slet ikke kunne gøre for det. Smagen af bræk brændte i munden, men kunne slet ikke overdøve stanken fra den døde. Det føltes, som om al kraft forsvandt ud af hans krop, og hans knæ rystede under ham. Den iskolde sved sprang frem i hans ansigt, og selv om Ask gjorde sit bedste for at lyse, var det, som om han ikke kunne se tydeligt. Først da han ikke havde mere i maven, og det kun var den sure, grønne galde, han brækkede op, var det, som om det hjalp lidt. Endelig kom der ikke mere op.

Rune hev hurtigt sin t-shirt over hovedet og bandt den for munden og næsen, så det tog noget af stanken fra liget. Han havde aldrig før oplevet noget lignende!

Det var ækelt!

9. GIV MIG HJERNEN!

Rune var iskold af regnen, godt træt og øm i hele kroppen og han havde stadig stærk kvalme.

- Giv mig hjernen, gispede han og tog imod spanden, da Ask rakte den ned til ham.

Rune åbnede spanden og hældte forsigtigt opløsningen af vand og formalin ud, så hjernen lå tilbage. Han var fuld af en helt utrolig væmmelse, da han tog den op og hurtigt lagde den ned ved siden af ligets hoved. Andet kunne han ikke gøre. Nu måtte de bare håbe på, at det var nok for spøgelset.

Ask så igen på sin mobil. Klokken var nu lidt i fire om natten, og det hele havde taget omkring tre timer.

Rune tog kistens låg og lagde det på igen. Så kravlede han op af graven og hev efter vejret.

Nu skulle de bare skovle jorden på igen og slæbe gravstenen tilbage, hvor den havde ligget. Og så håbe på, at alt var i orden.

Det tog ikke så lang tid at skovle jord på. Det gik noget hurtigere, end da de skulle grave det op. Drengene frøs nu også så meget, at dette her bare skulle overstås, så de kunne komme hjem i varmen. Ask tilbød at skovle, så Rune kunne få et hvil, men det ville han ikke. Måske mente han, at han kunne gøre det hurtigere selv. Der var nu næsten heller ikke mere strøm på lygten, så det hele foregik halvt i mørke. Til sidst slæbte de gravstenen tilbage, inden de tog den tomme spand med sig og skyndte sig tilbage til huset.

Klokken var over fem, da drengene sagte listede op af trappen til deres værelser. De havde taget deres sko af udenfor og gik på strømpesokker. Både for ikke at larme, så de vækkede Oda, men også fordi de var møgbeskidte af jord. Oda skulle helst ikke opdage, at de havde været ude,

og slet ikke, hvad de havde lavet.

Ask var lige så træt som sin bror, men det var håbløst at få sovet. Det havde været en alt for oprivende nat til, at de kunne falde til ro. Først skulle de i bad og vaskes. Det var et sært tidspunkt at gå i bad på, men de følte sig begge så svedige, beskidte og iskolde, at et varmt bad var det eneste, der kunne hjælpe. Derfor tog de det våde og kolde tøj af og listede ned til badeværelset. Heldigvis lå det sådan i forhold til Odas soveværelse, at hun nok ikke ville høre noget. Ingen af dem havde tid til at vente på den anden, så de deltes om pladsen under bruseren og stod begge og nød det varme vand, som skyllede skidt og snavs af, og som følte virkelig dejligt.

Da drengene var blevet vasket, satte de sig op på Runes værelse. De tog det våde tøj og gemte det væk i deres tasker og fandt noget rent frem.

- Lad os håbe, der ikke sker mere nu, sagde Rune og satte sig i sengen med dynen om sig.

Han gjorde plads til Ask, der havde hentet sin egen dyne, og satte sig tæt ved siden af.

- Det tror jeg ikke, der gør, sagde Ask eftertænksomt, - jeg tror, vi har gjort det, han ønskede.

- Vi kan i hvert fald ikke gøre mere, sagde Rune og sukede dybt.

Der var godt en times tid, til det begyndte at blive lyst. Ask og Rune sad og så ud på mørket, mens de lod de mange indtryk fra natten synke ind. Rune viklede sin arm ud af dynen og snusede til sig selv. Han duftede rent af sæbe og shampoo nu og den følelse blandede sig med fornemmelsen af, at have udrettet noget godt. Han var meget tilfreds med sig selv og også med sin lillebror, der havde været mere modig, end han havde turdet håbe på. Det var sin sag at vove sig ud på kirkegården om natten, for slet ikke at tale om at grave et lig op! Men måske var det fordi, de havde været to.

I det samme fik Ask en fornemmelse. Han lag-

de dynen fra sig og gik hen til vinduet. Det var stadig mørkt, men han var ikke spor bange. Det var noget andet nu. En tid stod han ved vinduet og stirrede ud i mørket.

- Nej, sagde han så, - jeg kan mærke det. Han kommer ikke tilbage. Der sker ikke mere.

Rune så undersøgende på ham.

- Hvad kan du mærke ...?

- Ro og fred, sagde Ask, - her er ikke mere den uro, der var før ...

Rune svarede ikke. Det var gået op for ham, at Ask måske kunne fornemme mere, end han havde troet. Der fandtes mennesker, som havde en særlig fornemmelse for det overnaturlige, og måske var Ask en af dem? I stedet så han med mere beundring på drengen. Han kunne noget særligt. Se de døde. Måske endda tale med dem. Noget, som Rune godt nok var glad for, at han ikke selv kunne, men det var noget ganske særligt.

- Lad os håbe, du har ret, mumlede han træt.
- Det har jeg, sagde Ask fast. Han var ikke i tvivl. Freden havde nu sænket sig.

10. VAR DET ET MORD?

Dagene gik med at drive og dase, spise god mad, som tante Oda lavede i rigelig mængde, gå i svømmehal, gå lange ture, spille kort og bare være sammen. Der var nu kun få dage tilbage af ferien, og det havde været en dejlig ferie. Især den sidste del, hvor der ikke var sket spor uhyggeligt. Ask nød også at være sammen med sin storebror og lave alt muligt sammen med ham, for det var, som om deres oplevelser havde knyttet dem endnu tættere til hinanden, end de var vant til.

I morgen skulle drengene sige farvel og tilbage til byen, hvor skolen, lektierne og den grå hverdag ventede. De savnede nu også det derhjem-

me, men syntes dog godt, at ferien sagtens kunne have været dobbelt så lang.

Ask havde pakket sine ting sammen og sad nu inde på Runes seng, mens han var ved at pakke. Det var snart aften, og de var begge trætte efter en lang og dejlig dag.

Der var noget, som Ask havde tænkt på, han gerne ville spørge om:

- Rune?

- Mhm ...

- Tror du, at det med hjernen var den eneste grund til at manden gik igen?

Rune så op.

- Hvad mener du?

- I bøgerne går folk altid igen, hvis de er blevet myrdet eller sådan noget. Måske blev han i virkeligheden myrdet, inden de tog hans hjerne?!

Rune smilede overbærende. Drengen havde alt for meget fantasi.

- Du skal ikke tro på alt, hvad der står i bøger-

ne, sagde han og begyndte at lægge sine t-shirts sammen, - forfatterne skriver jo altid noget, de selv finder på, for at gøre det mere spændende, end det i virkeligheden er. Virkeligheden plejer at være ret kedelig!

- Tror du det? spurgte Ask og så skuffet ud.

Rune nikkede.

- Ja da.

Ask tav, men sagde så:

- Ja, men hvad nu hvis han virkelig blev myrdet?

Rune trak på skuldrene.

- Så er det i hvert fald meget for sent at gøre noget ved det. Vi kan jo ikke vække ham til live igen. Og vi kan jo heller ikke bevise noget. Det er over tyve år siden!

- Næ, sagde Ask, - det kan vi vel ikke ...

Rune gav ham et venskabeligt dask på skulderen:

- Tænk nu ikke mere på det. Det er vores sidste

dag, og Oda har lavet noget specielt lækkert til os.

Ask lyste op. Han var også ved at være sulten og hele huset duftede dejligt af mad.

- Hvad?

- Hjerneboller med sovs og kartofler!

11. HISTORISK REDEGØ- RELSE

I årene 1947 – 1982 udtog forskere hjerner på afdøde danske psykiatriske patienter med henblik på senere forskning. Samlingen af disse hjerner er ganske enestående. I alt består samlingen af 9455 hjerner. De stammer alle fra patienter, der havde en eller anden form for sindslidelse. Det var et fremsynet projekt. Da forskerne besluttede at samle hjernerne, havde man endnu ikke gjort sig helt klart, præcis hvad man ville bruge dem til eller hvordan, men man tænkte, at det under alle omstændigheder ville være et godt materiale til forskning. Der har siden været en vis diskussion om det etisk forsvarlige i at bevare og benyt-

te hjernerne. Blandt andet skete udtagningen af hjernerne uden at de afdøde eller de pårørende havde givet tilladelse til det. Der har fra visse sider været fremført krav om, at hjernerne skulle begraves på en kirkegård i indviet jord.

Samlingen af hjerner har blandt andet været genstand for studier af Alzheimers sygdom og undersøgelser af, hvilke forandringer der sker i hjernen hos skizofrene patienter. Begge studier har høstet stor international anerkendelse.

Der rettes en tak til forlagsredaktør Sebastian Schultz, forlaget Facet, for idéen til denne roman og for at have fundet på titlen. Desuden en tak til Nykøbing Falster Bibliotek, der som altid har ydet en stor indsats ved at skaffe materiale til research.

